

1. fin. C. de cait. D. Adr. tollend. datur non solùm expre-
sè, aut tacitè substitutis, sed etiam illis, qui ex conjectu-
rata mente insituentis in majoratum vocantur, & suc-
cedere debent in majoratu, ac per consequens ex substitutio-
ne extensa. Idque propter verba dict. leg. 45. Tauri, tan-
tisper dissimili verbis dict. leg. ultime, ibi: Que conforme
à la disposition del mayorato, devier succeder en el.
Qua verba non requirunt literam institutionis, neque
figuram, ut requirit d. l. ult. sed respiciunt mentem dispo-
nentis, etiam ex conjecturis elicitar. Ita adnotavit Molina
de primog. lib. 3. cap. 13. num. 43. qui dicit plures
se vidisse hanc sententiam in forensibus controversiis re-
ceptam, Covarruv. lib. 3. variar. cap. 5. num. 5. in fin.
vers. Octave hinc oritur, Pelaez de majoratibus. 2. part.
in initio num. 64. Azevedus in l. 8. num. 28. tit. 7. lib. 5.
recopil. Velazquez de Avendano in dict. leg. 45. Tauri
gloss. 8. num. 9. Paz de tenuta transact. 1. cap. 29. ex n. 19.
qui tamē confundere videtur substitutionem tacitam
cum extensa, inter quas tamē si quoad remedium d. l. 45.
Tauri, nullum sit discrimen versatam tamen maximum
quoad remedium ex leg. fin. Cod. de edit. Div. Adrian.
tollend. ut superius animadvertisimus, Molina de iustis.
transact. 2. tom. 2. disp. 638. num. 2. Atque est proculdu-
bio verissima sententia, quidquid videatur dubitare Ca-
stillo lib. 3. variarum cap. 24. num. 93.

SUMMA DISPUTATIONIS SEXTÆ.

- 1 IN instrumentis delegationum regulariter interve-
nient tres personæ.
- 2 Liberantia, seu mandatum de solvendo authenticum
habet paratam executionem adversus depositarii, vel debitorem ex instrumento publico.
Depositarius concerit executivè ad restituendum
depositum, & quid in Regno Neapolitanico, ib.
- 3 De jure Castelle provisiones expedite adversus The-
saurario, seu Receptores Regiorum reddituum,
paratam executionem habent.
- 4 Cum debitor non est obligatus executivè, mandatum
etiam authenticum non habet executionem para-
tam adversus ipsum.
- 5 Liberantia expedite adversus Oeconomos ab admini-
stratoribus Universitatum habent executionem para-
tam adversus debitores executivè obligatos, se-
cū si non sint executivè obligati.
- 6 An instrumenta mandatorum de solvendo iusta ha-
beant paratam executionem adversus mandantes
male expendi redditus Universitatis, vel Fisci.
- 7 Quæstio resolutur sub distinctione.
Clausula guarentigia quomodo interponatur, ib.
Clausula guarentigia in Regno Neapolitanico questio, ib.
- 8 Controversia Hispanorum, an requiratur in scri-
ptura, vel instrumento publico clausula guaren-
tigia, ut habeat executionem paratam, & qui
crediderint requiri.
- 9 Aliorum sententia negativa verior.
- 10 Ubi requiritur clausula guarentigia liberantia, non
habet executionem paratam contra jubentem ma-
le expendi.
- 11 Quemam sint expense utiles, in quas erogari debet
pecunia publica, remissive, ibid.
- 12 Ubi ex solo publico instrumento agitur executivè, video-
tur agi executivè contra mandantem male ex-
pendi ex liberantia, vel mandato iustis.
- 13 Verius est, non posse agi executivè contra mandantes.
- 14 Ex instrumento non agitur executivè, nisi reus vo-
luntarie se via executiva subiciat.
- 15 In mala administratione potest incurri major, vel
minor culpa.
- 16 Effe bene, vel male administratum, resultat ex
finali redditione rationis.
- 17 Ex instrumento liberationis potest constare mala ad-
ministratio inchoata, sed non perfecta.
- 18 Explicatur textus in §. quod de frumentaria in l. 2.
ff. de administratione rerum ad civit. pertin.
- 19 De jure Castelle quid observetur.
- 20 In Regno Neapolitanico quid servetur in Tribunalis
revisionis scribe rationis.

- 21 In litteris cambii regulariter intervenient quatuor
personæ.
- 22 Littere cambii non habent paratam executionem con-
tra mandatarium, nisi ab eo acceptentur.
- 23 Littere cambii recognita à scribente, & protestata
habent contra eum paratam executionem.
- 24 Forma protestationis quenam sit, remissive, ib.
Quid servari debeat in executione litterarum cam-
bii contra scribentem, de jure Neapolitanico.
- 25 Scribens litteras cambii non liberatur per carum ac-
ceptationem, sed per solutionem earumdem.
- 26 Littere cambii acceptans est veluti fiducijssor scri-
bentis, ibid.
- 27 Periculum decoctionis mandatarii acceptantis litter-
ras cambii, cuius damno cedat, an dantis pecu-
niā, an scribentis? & qui senserint, cedere
damno dantis pecuniā.
- 28 Cedere damno scribentis verior sententia.
- 29 Qui senserint, in casu more exigentis cedere quoque
damno scribentis.
- 30 Data mora exigendi, verius esse, cedere damnum
decōctioñi periculo exigentis.
- 31 Si dans litteras cambii sciebat mandatarium de-
coctum, aut decoctioni proximum, ejus periculū
reditus decoctioñi.
- 32 Presumitur dolus adversus eum, qui remisit litteras
proximè decocto, ib.
- 33 Quando dicatur quis proximus decoctioni, celebris
questio, & quid de ea diversi senserint, &
num. 31. 32. & 33.
- 34 Quanto tempore ante decoctionem dicatur quis pro-
ximus decoctioni, est arbitriarum judicii.
Quis puer sit proximus infante, aut pubertati,
est judici arbitriarum, ib.
- 35 Mandatarius acceptans litteras cambii, ob super-
venientem mandantis decoctionem, non potest de-
rectare solutionem earum.
- 36 Mandatarius non potest se excusare solutione lit-
terarum, quas acceptavit, ex eo, quod mandans
ante acceptancem decoxit.
- 37 Contraria sententia, quod mandatarius in hoc ca-
su habeat justam excusationem, ne solvat.
Mandatum conferat revocatum ex mutatione status,
tam mandantis, quam mandatarii, ib.
- 38 Justa, & probabilis ignorantia acceptantis litteras
de decoctione scribentis, afferit justam excusatio-
nem solutionis litterarum.
- 39 In Apocis Banchariis quid servetur.

DISPUTATIO VI.

Utrum instrumenta mandatorum de solvendo,
quaे vulgo vocamus, Librancas, seu liberan-
tias, quibus, vel debitori, vel depositario,
æario, capserio, & similibus mandatur, ut
solvant alicui certam pecuniae quantitatē,
habeant paratam executionem.

S Ub hoc titulo multiplex involvitur difficultas, que
casuum distinctione explicanda est. In primis autem
est præsupponendum, in istis instrumentis delegationum,
vel liberantiarum (ut dicamus significantius, & pro-
prius) quæcumque sunt, regulariter intervenire tres per-
sonas diversas, videlicet mandans solvi pecuniā, &
mandatarius, cui jubetur, ut solvat, & recepturus pecu-
niā, seu is, cui pecunia solvenda est. Hæc autem
questio examinanda est, tam circa mandatarium, quam
circa mandantem.

Igitur primus casus est, quando instrumenta ista manda-
torum de solvendo, seu liberantiarum, sunt publica, & au-
thentica. Verbi gratia, cum Judex interveniente Actua-
rio, seu Scriba expedit in processu mandatum, quo jubet,
solvi pecuniā alicui creditori ex deposito factō à debito-
ribus ejus, vel jubet debitori debitoris, ut solvat sui credi-
toris creditori, quod interdum facere potest, l. non intel-
ligitur 3. §. multa, ff. de jure fisci, quamvis regulariter ser-
vetur contrarium, l. non adversus 15. C. si cert. pet. l. si in-
causa 2. l. si debitor 3. l. non prius 4. C. quando fiscus, vel pri-
vatus, l. hi, qui 4. C. de convenient. Fisci debitor. lib. 10. Ho-
casu dicendum est, istam liberantiam, seu mandatum habe-
re paratam executionem adversus depositarium, seu debito-
rem ex instrumento publico. Non quidem virtute ipsius man-

Disputatio VI.

ordinaria. Hanc limitationem poteris colligere ex textu
in l. à Divo Pio 15. §. sed utrum, ff. de re judicata, ubi non
proceditur via executiva, nisi contra nomen debitoris con-
fessum. Et eam tradit Rodericus Suar. in l. post rem. ff. de
re jud. in declaratione legis Regni quæst. 2. n. 1. ubi etiam
sublimitat Parlador. d. l. 2. cap. fin. 5. part. §. 3. ex n. 43.
Colerus de processib. execut. 2. part. cap. 3. ex num. 489.

Secundus casus est, quando ista instrumenta liberantia-
rum, seu mandatorum de solvendo sunt publica, & au-
thentica, non tamen expedientur à Judice, sed ab Admi-
nistratoribus Universitatum, juxta usum Cafella, à De-
curionibus, seu Rectoribus Civitatum, juxta usum Regni
Neapolitanici à Syndico, & Electis Universitatum, vel à
Capitulo Canonorum administratore piiorum operum,
vel tutori pupillorum, quibus instrumentis jubeant sol-
vere Oeconomum, Thesaurarium, Ærarium, vel Capse-
rium, aut quovis nomine vocetur, vel aliquem debito-
rem aliquam pecuniam quantitatē alicui certa personæ.
Quo casu similiter dicendum est, si hæc solutio mandata
turi fieri ex pecunia deposita, vel debita sub obligacione
guarentigia, vel ex confessione debitoris, habent hæc
instrumenta paratam executionem adversus eum, cui
mandatur, ut solutionem faciat: si vero ille, cui mandat-
atur, ut solvat, non est adstrictus obligatione guarentigia
ad solutionem pecunie, adversus ipsum mandatum,
seu liberantia non habebit executionem paratam. Ratio
est, quoniam hæc vis executiva dicitur potius ex prævia
obligatione guarentigia depositi, vel alterius contractus,
quam ex ipsis instrumentis mandatorum.

Verum major difficultas est, utrum quando ex ipso in-
strumento mandati de solvendo, vel liberantia authenti-
cis, & publicis constat esse injusta, & destinatam pecu-
niā in sumptus non necessarios, eisque male adminis-
tratum, habeat instrumentum paratam executionem
contra mandantem, itaut judex, apud quem redi-
ditum ratio administrationis, possit ex vi ipsius instrumen-
ti mandati, ex quo notoriè constat de mala administra-
tione compellere executivè administratorem mandantem,
vel mandantes, ad restituendum Universitati, Fisco, vel
minorī, aut pio loco, pecuniam sic liberatam.

Et existimo, distinguendum esse; nam aut ex statuto,
aut consuetudine loci, ubi facienda est executio, tribui-
tur vis executiva instrumento publico, etiam si non ha-
beat clausulam guarentigiam, aut in instrumento, ut
habeat executionem paratam, requiritur clausula guaren-
tigia: Est autem clausula guarentigia, juxta consuetudi-
nem Hispaniæ, illa adhibita à Notariis in instrumentis
publicis. Et possit hoc instrumentum executioni mandari
à quovis judice, non fecus, ac si esset sententia transacta
in rem judicatam, ut adnotavit Roder. Suar. in l. post
rem, ff. de re judic. in declaratione legis Regni in princip.
§. sequitur vñfigna n. 8. & Valdes ad eum locum ad n. 10.
Parladorius lib. 2. rer. quotidiana cap. fin. 1. part. §. 11.
numer. 5. Paz in prax. tom. 1. 4. part. cap. 1. num. 10.
Rodriguez de executione cap. 1. art. 4. num. 17. Hævia
Volano in Curia Philippica 2. part. §. 7. num. 1. Quæ
differt à clausula guarentigia Italica, ut notat Roderic.
Suar. ubi sup. Olano in concordia antinomiarum litt. I,
ex num. 41. Azevedo in l. 1. n. 53. & 54. tit. 21. lib. 4.
recopil. Rodríg. de executione dict. cap. 1. art. 4. n. 15.

Nam hæc continet præceptum judicis ad contractus, qui
in omnibus instrumentis intervenire solet, quo jubet debi-
tori consentiens debitum coram ipso, ut creditoris solvat.
Quod præceptum judicis cartularii habet vim sententie
transacta in rem judicatam, nota Rebuff. in Constat. Regni
tom. 1. tract. de litteris obligatoriis in prefationib. n. 13.
Graffis de exceptionib. in preludio ex num. 11. & clariss.,
& melius omnibus Galterius in practic. instrumentaria,
distinguit variis modis clausulas guarentigie in 1. part.

1. partis ex num. 6. & in Regno Neapolitanico dicit, clau-
sulam guarentigiam contineri sub illa in omnibus instru-
mentis inventa, pro quibus omnibus observandis, &c. ibi
num. 14. Tamē ego numquam viderim similem clausu-
lam præcepti in instrumentis factis in hoc Regno Neapo-
litano, in quibus tamen semper intervenit judex cartularius,
seu ad contractus. Nisi dicatur sub clausulis cœte-
ratis, que in prædictis instrumentis vulgariter apponuntur,
subintelligi etiam hanc, ut notat Thuscus litt. C,
concl. 302. num. 4. Consonat Azevedus in leg. 1. n. 58.
tit. 21. lib. 4. recopil. Quamvis ego id difficulter mihi
persuadeam ex egregie notatis ab Olano in predicta con-
cordia litter. I. numer. 37. & 38. ubi rejicit sententiam
Didaci.

Disput. Jur. de Judicis. Tit. III.

Didaci Perez, & quandam ejus concordiam inter contrarias quasdam Hispanorum Doctorum opinione statim referendas, & doctrina Petri de Salazar de usu, & consuetudine cap. 3. ex num. 3. quam approbat Cevallos in speculo præf. quæst. 690, ex num. 10. ideo existimo, credendum esse Galterio.

8 Est autem animadvertisendum, apud Doctores Hispanos non levem suisse controversiam unde jure Castella, ut instrumentum publicum possit executioni mandari, requiratur in eo clausula guarentigia: an vero, etiam careat predicta clausula, habeat executionem paratum. Nam multi credunt, consistere vim executivam instrumenti in predicta clausula, qua si careat, executioni mandari non posse. Ex quibus est Rodericus Suar, ubi supra num. 10. & sequent. & ad eum locum, & Valdes, Didacus de Segura in reperit. l. si ex legati causa num. 71. & 78. ff. de verbis obligat. Covarruv. libr. 2. variar. cap. 11. numer. 3. pcrs. Illud sane Menesius in leg. 1. num. 21. ubi dicit esse sententiam usu receptorem, Cod. de juris, & fact. ignorant. Gutier. de iuram, confirm. 1. part. cap. 62. num. 6. Felician. de censib. lib. 3. cap. 1. ex num. 4. tom. 1. Paz in prax. tom. 1. 4. part. cap. 1. num. 10. Baeza de inopere debitorum cap. 1. num. 31. Rodiguez de execut. cap. 1. art. 4. num. 19. Cevallos in speculo præf. quæst. 690. num. 5.

9 Alii vero contra sentiunt, instrumento cuius publico, etiamsi illi non adjiciatur clausula guarentigia, concedendam esse illo jure vim executivam. Existit sunt Palacios Rubios in l. 63. Tauri num. 1. Caſill. ibid. ad eadem oblig. person. Anton. Gomez in leg. 64. Tauri num. 4. Villalobos in antinom. apud Olanum litter. I. num. 31. & 32. ibid. Olanus ex num. 33. Avendanus in leg. 4. & 5. tit. de las excepciones num. 22. circa finem, versicul. Ex his quatuor, & in Dictionary, Escriptura, Salazar de usu, & consuetud. cap. 3. num. 4. Gratian. regula 179. num. 10. Matienpus in leg. 10. titul. 17. lib. 5. recopilat. glof. 9. Azevedus in leg. 1. ex num. 53. ad 56. titul. 21. libr. 4. recopilat. Parladorius lib. 2. rer. quodit. cap. fin. 1. part. 8. 11. ex num. 5. Villadiego in Politica cap. 2. num. 7. Haevia Volano in Curia Philippica 2. part. §. 7. num. 1. quorum sententiam existimo veriorum, & frequentiori usu comprobata. Fundamenta invenies apud predictos, praesertim apud Valdenum & Olanum, ne transcribendo aliorum scripta immoremur.

10 Igitur ad instrumentum nostrum redeuentes, incipiendo à secundo casu, cuius resolutio facilior est: si ex statuto in instrumento requiritur clausula guarentigia, ut possit executioni mandari liberantia, seu instrumentum mandati de solvendo, etiamsi constet ex ipsius tenore esse inustum, & definitum in expensam inutilem, seu damnum Fisco, Universitati, Ecclesiæ, vel pupilli, non potest executioni mandari contra mandantes: & in hoc nulla potest esse difficultas. Quenam autem sint expensæ utilis, in quas eroganda sit pecunia publica, tractat Avendanus de exequend. mandat. 2. part. cap. 10. Bovadilla lib. 5. Politica cap. 4. ex n. 6. Villadiego in Politic. cap. 5. §. 30. & 32. ex n. 59. Escobar de ratiociniis tom. 1. ex cap. 22. ad 27. Ex quorum dictis colligitur etiam, quenam expensæ sint inutilis, & injusta. Ratio predictæ resolutiois est, quoniam hoc instrumentum mandati, numquam habet clausulam guarentigiam contra mandatarii, nem̄ contra mandantes, neque in eo solet inseri similia clausula: ergo non potest habere executionem paratum contra mandantem. Verum ex illo agi poterit contra mandantes via ordinaria, quamvis sumaria, concessio termino, intra quem possint se defendere.

11 Difficilior est primi casus resolutio, quando ex statuto, vel consuetudine tribuitur via executiva cuilibet instrumento publico authentico, etiamsi non habeat clausulam guarentigiam. Nam tunc iste liberantia, seu mandata de solvendo publica, & authentica, non justificata, videntur jure habitura paratam executionem contra mandantes. Cum enim instrumenta (ut disputatione predicti diximus) habeant executionem paratam, non solum pro expressis, sed etiam pro contentis tacite, & virtuiter, & ex instrumento resulteret notorietas, non solum quoad expressa, sed etiam quoad tacita, videtur ex isto instrumento publico, & authentico mandati de solvenda pecunia pupilli, vel Universitatis in causam ipsius inutilem, & extra eorum obligationem, resultare notoriæ mala administratio, ex qua administratores obligantur ex quasi contractu, s. intores quoque, institut. de oblig. que-

12 ex quasi contractu, nascunt. leg. ex maleficiis 4. alias leg. si quis 5. s. ruel. ff. de act. & oblig. leg. 1. & per totum, ff. rem pupil. salvam for. leg. quidquid 7. Cod. arbitr. ruel. ac proinde refutatur etiam in favorem minoris, vel Universitatis actio conditionis indebiti. §. item is institut. de oblig. que ex quasi contractu, s. is quoque institut. quibus mod. re contrahi oblig. dict. leg. si quis 5. s. is quoque, ff. de action. & obligat. cuius vi possit recuperare pecuniam suam male expensam via executiva virtus predicti instrumenti publici. Quod ita videtur sensu solus, quem ego videbam, Bovadilla lib. 5. Polit. cap. 4. num. 67. qui dicit ita servari ex novis ordinationibus, quamvis ipsi durissime videantur, & num. 84. in fin. Et pro ista sententia adduci potest textus in l. 2. §. good de frumentaria, ff. de administrat. rer. ad eizit. pertin. cujus verba sunt, Quod de frumentaria ratione in aliud usum conversum est, sua cause cum incremento debito restituatur, idque & si contra absentem pronunciatur est inanis querela est. Et in causa procedendum esse, omisso omni iuris ordine ad restituendum, & executionem, sentit Escobar de ratiociniis 1. part. cap. 31. num. 23. & 24. & 25. qui multis probat, & Peregr. de jure fisci lib. 6. tit. 7. num. 5.

Nihilominus ego censeo, hoc instrumentum publicum liberationis, seu liberamenti, vel mandati de solvendo non justificata, non habere paratam executionem contra mandantes, aut liberantes. Idque probo; primò, quoniam instrumentum delegationis, seu liberamenti, & mandatum de solvendo per se solum, nisi ex eo sequatur solutio pecuniae liberantæ, & erogatio ejus in causas inutiles, nullam produc actionem efficacem contra mandantes: tota enim ejus vis, adhuc ut agi possit contra mandantes, consistit in effectuali solutione pecuniae, erogationeque ejus in causas inutiles. At ex ipso instrumento mandati non constat ista effectualis solutio, & erogatio. Ergo ipsum instrumentum non potest executioni mandanti contra mandantes.

Secundò, quoniam, etiamsi constaret ista solutio, & erogatio inutilis pecuniarum pupilli, aut Universitatis per instrumentum publicum solutionis, quod coniungitur cum ipso mandato, etiam publico, ex quibus resulteret aperta probatio conditionis indebiti in favorem Universitatis, aut pupilli, qua possent agere ad recuperationem pecuniae sic inutiliter expensæ, hac tamen conditione datur adversus recipientem pecuniam, non adversus mandantem, pecuniam solvi, s. is quoque institut. quibus mod. re contrahi obligatio. S. item is institut. de oblig. que ex quasi contractu. l. ex maleficiis 4. seu l. si quis absens 5. s. is quoque, ff. de action. obligat. Larrea dec. 86. ex n. 1. part. 2. Et solum videtur contra mandatores dari actio subsidiaria ex mandato in id, quod non possit exigiri a recipiente, ad similitudinem actionis subsidiariae, que conceditur pupillo in l. in princip. & per tot. ff. de magistris convenient. & Civitatis in leg. 1. 2. 3. & 4. Cod. quo quisque ordine concen. lib. 11. Ergo via executiva, quæ futura erat qualitas hujus actionis, si competeter, non posset dari adversus mandatores, sed aduersus eos, qui pecuniam pupilli, vel Universitatis receperunt.

Tertiò, quoniam tunc ex instrumento datur contra aliquem via executiva, cum per contractum in eo contentum id actum est, ut quis se obliget voluntariè ad aliquid præstandum, & voluntariè se via executiva subiicit, ut patet aperte, si quis recurrat ad singula exempla. Sed ille, qui mandat male expendi pecuniam pupilli, vel Universitatis, non id agit in instrumento mandati, seu liberamenti, ut se obliget ad restituendum pecuniam sic male expensam: ea enim obligatio magis videretur induci a lege punienti malam administrationem, quam proveniat a spontanea voluntate administratoris, ut dicebamus de obligatione penali supra titul. 2. disput. 1. num. 20. Ergo ex instrumento mandati de solvendo non potest fieri executione contra mandantem.

Quarto, quoniam in mala administratione potest considerari major, vel minor culpa; aliquando enim erit negligenta, aliquando levis, levissima, vel lata culpa, aliquando dolus, ob quam diversitatem oriri possunt diverse condemnationes, & non est uniformis pena, ut prosequitur Azevedus in leg. 22. num. 12. tit. 6. lib. 3. recopilationis.

Quinto, quoniam esse benè, vel male administratum resultante debet ex finali redditione rationum administrationis, & calculatione ultima, in qua si administrator tenuerit, relinquatur, confirmato calculo per sententiam judicis,

13 exe-

14 executioni mandatur contra reliquum, appellatione non obstante, ut norat, & probat Castillo in leg. 27. Tauri tract. de reddenda ratione in fin. Avendanus de exequend. mandat. 2. part. cap. 10. n. 37. Bovadilla lib. 5. Politica cap. 4. num. 84. ubi glossa marginalis allegatur Regia scripturis justificanda, & comprobanda sunt, sine quibus non potest expediri per Officiales Scribæ rationis liberantia, non vero testibus, ad textum in leg. 1. ubi notat Gloss. verb. Descriptio, Cod. de apocis publicis, & descript. curialib. lib. 10. & ibi tradita à Bartolo n. 5. Baldi in leg. 2. num. 34. Jaf. num. 134. & 138. Cod. de jure emphyteut. Mafcard. de probat. tom. 2. concl. 605. emphytensis regulariter n. 6. & tom. 3. concl. 1325. solutionem factam n. 10. & 11. Peregr. de jure fisci lib. 6. tit. 7. num. 20. Francisc. de Clappetris causa 21. quæst. 1. Qui quamvis de solutionibus fisco facili loquantur, idem est intelligendum de mandatis de solvendo, quæ vicem solutionis habent. Si vero tale mandatum, seu liberantia expedit contra ordines à sua Majestate, vel Proregibus prestitos, injungit Officiali, ut reddat rationem, cur significari non debat intra brevem terminum. Quod si intra illum rationem non reddat, cur potuerit transgrexi predictos ordines, quia forte fuerit in illis dispensatum, aut ostendat, esse non transgressos, auditis Fisco, & Advocatis Officiali, fit decretum, quo significatur. Et in utroque casu ab istis decretis non admittitur appellatio ad effectum suspensionis, imd neque devolutionis ante exactam quantitatem significatam, juxta pragmatam 38. que in novissima compilatione est 37. de officio Procuratoris Casaris, notarii Maustron, de causa executio. lib. 1. quæst. 7. ampliat. 11. ex num. 6. late, quæ tametsi solum loquatur de significatoriis expeditis per Regiam Cameram Summaria, tamen ex ordine Illustrissimorum Proregum Dicis Albae, & Comitis Montis Regii, & Dicis Medinæ iusta est observari in significatoriis expeditis per Regium Tribunal Revisionis; & sic hucusque à me observatum est. Quæ practica est conformis iis, quæ juxta jus commune censet practicanda in rationibus rerum ad civitates pertinentium, Escobar de ratiociniis 1. part. cap. 31. num. 23. & 24. & 25. & Bovadilla lib. 5. Politic. cap. 4. n. 66. & 84. & in debitoribus Fiscalibus, Peregrin. de jure fisci lib. 6. tit. 7. num. 24. & in rebus Ecclesiæ, optimus textus in Authentica de sanctissimis Episcopis, seu novella 123. in §. Octonimos, quod est cap. 23. & ibi Bartolus, & Angelus, Duenas regula 42. limitatione 21. textus qui loquitur in sententia Fisci in leg. abstinentiam 4. C. quorum appell. non recipiuntur, & in l. quoniam 18. C. de appell. Fiscus autem, Ecclesia, & Republica aequiparantur, Damhouderius in enchyrid. parium, aut similium juris, verb. Ecclesia, & Republica, & verb. Fiscus, Ecclesia, Imperium, & verb. Respublica, & et alii ad alia sumunt argumentum, Everard. in locis legalib. loco 61. & 65. & 69. Barbosa loco 40. & 49. Nisi quod in quibusdam casibus ex ordine Regie Majestatis hac actio contra Officialis est subsidiaria, facta prius discussione in bonis eorum, qui pecuniam receperunt, adversus quos prius procedendum est, & post dirigitur in Officialis, quatenus à recipientibus servari non potest, ut statutum in pragmat. 70. §. 3. de officio procurat. Cesar. in novissima compilatione.

Tertiù casus est, cum instrumentum delegationis, seu liberantia, & mandatum de solvendo non est scriptura publica, & authentica, sed chirographum privatum, ut sunt littera cambi, quibus mandat solvi certe persona certa quantitas pecuniae, exempla habes apud Navarrum cons. 31. num. 1. de usuri, Scacciam de commerciis §. 2. gloss. 1. in princip. & 3. gloss. 3. ex num. 24. Gaitum in suo illo numerosissimo tract. de credit. cap. 2. titul. 7. ex num. 1382. & ex numer. 2584. Bernardum Justinianum tract. de cambiis quæst. 1. ex n. 2. Circa quæ instrumenta, unum aderto, quemadmodum in cæteris apocis mandati de solvendo, se liberantia, intervenire solent (ut notavi supra bac eadem disput. n. 1.) tres personæ, videlicet mandatoris, mandatarii, & illius, cui solventia est pecunia, sic in litteris cambi sèpè sèpius intervenire quatuor personas. Nam cum littera cambi mitti soleant in loca distantia, & sèpè sèpius ille, cui solvenda est pecunia, non sit idemmet, qui illam dat, ut cambietur: si ut in cambiis interveniat prima persona dantis pecuniam cambiandam, secund ille, cui datur pecunia cambianda, ut det litteras, qui dicitur campor, seu mandator, tertio ille, cui diriguntur litteræ, ut solvat pecuniam, seu mandatarius, quartò ille, cui mittitur pecunia, & cui solvi man-

Disputatio VI.